

Lapinjärven kirkonkylän keskustan ja ranta-alueiden ideakilpailu ”Ekosekoteko”, kilpailuehdotuksen selostus

Rantaan siirtolapuutarha vakituiseen asumiseen

Kilpailuehdotus esittää Lapinjärven ranta-alueelle maaseudun kirkonkylään ja pikkukaupunkeihin soveltuvan asumismuodon, joka on ympärivuotiseen vakituiseen asumiseen tarkoitettu siirtolapuutarha. Kokonaisuus on säännölliseltä rakenteeltaan, yhtenäiseltä ulkoasultaan ja talotyyppisöltään perinteisen siirtolapuutarhan ja jälleenrakennuskauden omakotitaloalueen sekoitus, joka on muokattu asumisen tämän hetken tarpeita ja toimintoja vastaavaksi. Uusi asutus sijoittuu nykyisen asutuksen kylkeen tiiviinä noin 4 hehtaarin kokoisena kylämäisenä ryppäänä. Yhtenäinen rakentamistapa luo harmonisen alueidentiteetin ja rauhallisen kokonaisilmeen muodostaen rakennettuun ympäristöön uuden kyläkuvaa rikastuttavan kerrostuman.

Konsepti tarjoaa rauhallisen asuinympäristön kasvukeskuksien ulkopuolella. Kiinnostus hyötyviljelystä ja kylämäisestä yhteisöstä synnyttää kysyntää tämäntyyppiselle vaihtoehdolle, mikä ei onnistu kasvukeskuksien pienillä kaupunkitonteilla. Etätyön yleistymisen puolestaan vähentää työelämässä paikkasidonnaisuutta, mikä luo uusia mahdollisuuksia asuinpaikan valinnalle.

Uusi asuinalue tukeutuu liikenteellisesti Niittytiehen ja Rantatiehen. Korttelirakenne muodostuu neljästä solusta, joissa on kussakin kuusi tonttia, jotka ovat siirtolapuutarhojen palstoja (alle 500 m²) suurempia, mutta maaseudun tavanomaisia omakotitontteja (yli 1500 m²) pienempiä. Tonttikoko on optimoitu siten, että tila riittää puutarhanhoitoon ja hyötyviljelyyn, mutta syntyy kuitenkin riittävän tiivistä kylämäistä asutusta, mikä tukee yhteisöllisyyden syntymistä. Tontteja on 24 ja niiden koko vaihtelee 800–1000 m². Rakennusoikeutta kullakin tontilla on 150–200 kem². Arvioitu asukasluku on 50–70.

Puistojen verkosto ja ulkoilureitit

Täydennysrakentaminen rajautuu siten, että turvataan rakennettuun kulttuuriympäristöön, maisemaan ja virkistykseen liittyvät keskeiset arvot. Pääosa ranta-alueesta säilyy avoimena puistona. Lapinjärventieltä ja Järvitieltä säilyy avara näkymä järvelle avoimen peltoaukean ylitse.

Nykyisen uimarannan viereen sijoittuu yhteisöllisyyttä tukevia toimintoja kuten kaikenikäisille tarkoitettu leikkipuisto, pelikenttä (lentopallo, rantafutis ym.), tenniskenttä, ulkokuntosali, laituri ja rantaterassi, joka toimii myös tanssilavana, nuotio- ja grillauspaikka sekä yhteiskäyttöiset viljelypalstat. Rantasauna voi toimia pienimuotoisena kokoontumispaikkana ja talvella avantouinnin, luisteluradan, pilkkikalastuksen ja jääkelkan tukiasemana.

Lapinjärventien luoteispuolelle sijoittuu Pappilanpuistoksi nimetty uusi puisto, mikä yhdistää Lukkarinpuiston ja Vesitorninmäenpuiston Lapinjärven rantapuistoon. Kyläraittien ja viheralueiden kulkureittien yhdistelmänä syntyy ulkoiluun houkuttelevia vaihtoehtoisia kävely- ja pyöräilylenkkejä.

Kyläraitin varren talot ja Koulutien uusi koulu

Lapinjärventien varteen kaakkoispuolelle sijoittuu Paloaseman ja Kapellby skolan väliin uusia kaksikerroksisia paritaloja tai pienkerrostaloja. Kolme taloa sijoittuu raitin varteen ja kaksi pihan puolelle. Kunkin talon koko on 200–250 kem², joten rakennusoikeutta muodostuu yhteensä 1000–1250 kem², mikä vastaa noin 25–30 asukasta. Paloasema voi tulevaisuudessa toimia yhteisöllisenä kylätalona, harrastustoiminnan, kulttuurielämän ja kokoontumisen monitoimintakeskuksena, jonka yhteyteen voi sijoittua myös kierrätys- ja jäteasema.

Uusi koulu sijoittuu koulutien varteen pelikentän itäpuolelle, joten läheinen liikuntasali voidaan hyödyntää sen käytössä. Myös vanha koulu sekä laajennusosa voidaan hyödyntää koulutoiminnassa tai muuttaa uuteen käyttöön.

Siirtolapuutarhan rakentamistapa ja pihat

Asuinrakennuksen paikka on tonteilla määritelty, mikä luo katukuvaan rauhallisen rytmin. Kauparunkoinen asuinrakennus sijoittuu pääty kadulle päin. Muunneltava ja laajennettava talotyyppi lähentelee ulkoasultaan jälleenrakennuskauden tyyppiomakotitaloa, ollen kuitenkin hieman pitkulaisempi. Kerrosluku on 1/2 – 1/3 ja kattomuoto on harjakatto, mikä on hyvä aurinkopaneelien sijoittamisen kannalta.

Yksikerroksisten piharakennuksien ja katoksien sijoittelussa on enemmän joustoa. Ne voivat sijoittua kadun varrelle tai pihan puolelle erillisinä tai asuinrakennukseen kytkettyinä. Autosuojan ja varaston lisäksi tonteille voi sijoittua esimerkiksi pihasauna, vierastupa, kesäkeittiö, tuunautupa, etätyötila, leikkimökki tai kasvihuone. Piharakennuksilla reunustetaan omaa reviiä ja luodaan näkösuojaa kadulle ja naapuritontille. Katoksilla ja pergoloilla luodaan terasseille suojaa sadealta ja auringon paahteelta.

Julkisivujen päämateriaali on peittomaalattu puu. Julkisivut toteutetaan tontilla yhtenäisinä siten, että toista tehoväriä käytetään vain vähäisesti. Asuintalon ja piharakennuksen väri on tontilla sama. Värin voi valita alueelle laaditusta värikartasta.

Pihalla on tilaa omenapuille, marjapensaille ja kasvimaalle, jossa voi viljellä vihanneksia, juureksia ja yrtejä. Tilaa löytyy koristepensaille ja kukille. Tonttien välirajoille ja puistosivuille istutetaan pensasaita.

Jatkosuunnittelu ja toteutus

Kaavoituksen tueksi tehdään tarvittavat lisäselvitykset mm. tarkempi pohjakartta, rakennusten inventointi, puustokartoitus ja mahdollisten luontoarvojen selvitys. Lisäksi arvioidaan realistinen mitoitus uusien kortteleiden tavoitteellisesta asunto- ja asukasmäärästä. Kaavoituksen yhteydessä laaditaan yksityiskohtaisemmat ohjeet kulttuuriympäristöön soveltuvasta rakentamisesta.

Omakotirakentajille tehdään ohjeistusta myös toteutuksesta. Heidän suositellaan hyödyntävän kimpparakentamista, mikä helpottaa rakentamisprosessia ja tuo säästöjä. Suunnittelua, hankintoja, rakennuttamista ja rakentamista tehdään yhteisjärjestelyinä esimerkiksi alkuvaiheen maanrakennustöissä ja perustuksien teossa, mutta niitä voidaan hyödyntää myös koko talon rakentamisessa. Talot voidaan suunnitella yksilöllisesti tai kunta teettää piirustukset talotyypistä (Lapinjärvitalo 2.0). Mahdollisuuksien mukaan voidaan myös käyttää kulttuuriympäristöön soveltuvaa talotehtaiden valmismallistoa. Asukkaille laaditaan ohjeistusta myös hyötypuutarhan perustamisesta, jotta tämä tulee otettua huomioon jo suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa.

Lapinjärventien varren paritalojen ja pienkerrostalojen hankkeessa kannattaa hyödyntää ns. kumppanuuskaavoitusta, jossa suunnittelu- ja toteutuskumppaniksi kytketään perinnerakentamisessa ansioitunut rakennusliike kilpailutuksen tai muun valintamenettelyn kautta. Tämä edistää täydennysrakentamisen sujuvaa toteutumista.